

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

OFFICERSVOLONTÄRER RIDA TILL BADS. — FOTOGRAF O. NILSSON, KRISTIANSTAD.

19:DE ÄRG.

DEN 7 JULI 1918

N:o 40

Bland svenska högerpolitiker hvilka under det senaste årtiondet nedlagt ett redligt och framgångsrikt, från olika sidor uppskattadt arbete inom riksdagen, intager utan gensägelse den man ett af de främsta rummen, hvars bild i dag återgifves på H. 8. D:s första sida.

Karl Emil Hildebrand Hildebrand är född i Stockholm den 24 sept. 1870 samt son till riksantikvarien Hans Olof Hildebrand och hans maka Elin Maria Charlotta Martin. På fädernet härstammar han från en gammal östgötasläkt, som kan följas tillbaka till 1500-talet och sedermera skänkt Sverige ett stort antal framstående, på olika områden dugliga män, modern åter tillhör en från Flandern på 1600-talet inflyttad vallonsläkt. Efter år 1888 aflagd mogenhetsexamen kom han som student till Upsala, där han år 1891 aflade filosofie kandidat- och år 1896 filosofie licentiatexamen. Han ägnade sig därvid företrädesvis åt historiska studier och hörde till dem, som togo varaktiga intryck af prof. Harald Hjarnes väckande undervisning. Efter att år 1898 hafva förvärfvat den filosofiska doktorsgraden på en afhandling om Johan III och Europas katolska makter förordnades han till docent i historia, men drogs med sin på det praktiska riktade läggning snart öfver från universitetet till journalistiken och politiken. Redan år 1899 utgaf han en broschyr om arbetarnes föreningsrätt, som väckte ganska mycket uppseende genom det sätt, hvarpå han häfdade denna rätt under då pågående arbetskonflikter rörande denna numera så själfklara sak. År 1901 inträdde han som politisk medarbetare och biträdande redaktör i Stockholms Dagblad och öfvertog tre år senare hufvudredaktörskapet för denna tidning, som under hans ledning tog till orda för en moderat och medlande konservativ politik i hufvudsak i Erik Gustaf Boströms anda, särskildt hvad förhållandet till Norge angick. Sedermera blef Hildebrand en af de främsta förespråkarna för proportionalismen och tillägges en ej obetydlig andel i 1907 års dubbelproportionalistiska kompromiss.

Vid sistnämnda års riksdag gjorde han sitt första inträde i andra kammaren som representant för dåvarande fjärde kretsen (Östermalm) i Stockholm. Här framträdde han från början som en af högerens flitigaste och sakligaste talare. Det kan ju i dessa dagar ha ett visst intresse att erinra, att hans första uppträdande gälde en admonition till Hjalmar Branting, därför att denne gifvit uttryck åt en uppfattning, enligt hvilken Sverige i sitt officiella förhållande till Ryssland borde behandla denna stat som en barbarstat: det vore enligt Hildebrands mening Sveriges ansvariga regerings skyldighet att upprätthålla ett korrekt förhållande till alla länder och deras regeringar. Vid sin andra riksdag (1908) väckte han en uppmärksammande motion om ändringar i tryckfrihetsförordningen och strafflagen, åsyftande förbud mot offentliga meddelanden om bojkott och blockad på arbetsområdet. Den ledde emellertid icke till påföljd bl. a. på grund af svårigheten att finna en formulering, som täckte motionens syfte utan att därbredvid ha icke afsedda, skadliga biverkningar (den s. k. lex Hildebrand).

Vid 1908 års nyval till andra kammaren blef Hildebrand icke omvald. I stället insattes han af Blekinge läns landsting i första kammaren. Bland de motioner han där frambar förtjäna särskildt de på en nykterhetsreform syftande att omnämnas. Dels föreslog han, att en officiell undersökning borde verkställas rörande nykterhetslagstiftningen i Förenta staterna, Finland och Norge i syfte att erhålla sannfärdiga vittnesbörd om förbudslagstiftningens verkningar; dels påyrkade han utredning om möjligheten och lämpligheten att i städerna förlägga jämväl försäljningen af vin och starkare maltdrycker under bolag; dels slutligen ifrågasatte han en utredning rörande de

skatte- och inkomstskällor, som må kunna användas af kommun, hvars inkomster minskats på grund af användningen af det kommunala rusdrycksvetot. Följande år vidgade och sammanfattade han dessa utredningskraft till förslag om en riksdagskrifvelse om utredning rörande de lämpligaste medlen öfver hufvud att motarbeta alkoholmissbruket i vårt land, omfattande såväl totalförbudets innebörd och antagliga konsekvenser som innebörden och den antagliga konsekvensen af dr. Ivan Bratts och andra förslag till genomgripande reformering af rusdryckslagstiftningen. Äfven om ingen af dessa motioner lyckades tillvinna sig riksdagens omedelbara bifall, hafva de säkerligen betydligt bidragit till tillkomsten af den stora nykterhetskommitté, hvars arbeten hittills satt frukt i de senare årens epokgörande nykterhetslagstiftning.

Ett annat initiativ af Hildebrand under hans första kammartid, som i år upplagits i våra grundlagar, var förslaget om utsträckning af andra kammarens valperiod från tre till fyra år.

På grund af högerens mandatminskning å Blekingebänken vid den proportionella valmetodens tillämpning 1910 blef Hildebrand då icke omvald, men insattes till gengäld vid nästa andrakammarval på Stockholmsbänken, där han från och med 1912 haft säte. Härunder har han 1914 haft plats i det särskilda tobakskottet, sedan 1915 i konstitutionsutskottet och de båda sista åren i hemliga utskottet.

Äfven under denna period af sin verksamhet har Hildebrand, liksom förut i nykterhetsfrågan låtit sig angeläget vara att söka åt höger eröfra initiativet i på dagordningen stående reformfrågor, helt visst enda vägen för en konservativ minoritet att utöfva inflytande på politiska frågors lösning. Det må t. ex. erinras om hans motion vid 1917 års riksdag om utredning rörande sättet för ett närmare samarbete mellan regering och riksdag i viktigare utrikespolitiska angelägenheter och den vid årets riksdag väckta, mycket uppmärksammande motionen om utredning rörande omläggning af Första kammarens sammansättning på klassvalsprincipens grund. Säkerligen kunna viktiga invändningar göras mot detaljerna i det förslag han framställt, men säkert är, att därest en lösning af förstakammarproblemet skall sökas på grundvalen af bibehållandet af väsensolikhet mellan kamrarne, måste det ske i den af honom antydda riktningen.

I den konservativa partiorganisationen intager Hildebrand en framstående plats. Han är ledamot af allmänna valmansförbundets öfverstyrelse och ordförande i den konservativa ungdomsorganisationen.

År 1916 utsågs han till fullmäktig i riksgäldskontoret. På det enskilda näringslivet område har han också gjort insatser. Sedan 1915 är han direktör i Karlhamns olje- och kraftfoderfabriksaktiebolag.

För öfrigt har han anlitats af folkhushållningskommissionen som ledamot och chef för dess upplysningsafdelning. Det är också han, som haft uppdraget att redogöra för kristidsförhållandena i vårt land genom den stora officiella publikationen "De svenska statsmakterna och kristidens folkhushållning" (hittills 3 band).

Härutöver har han fått tid öfrigt till hvarjehanda historiskt författarskap. Åren 1900—01 utgaf han sålunda "Urkunder till Stockholms stads historia" och har deltagit i redaktionen af samfundet S:t Eriks årsbok samt det vackra samlingsarbetet Uppland. På det kommunalpolitiska området utgaf han 1914 den på sin tid mycket uppmärksammade broschyren: Kommunal eller enskild drift?, närmast till belysning af frågan om Stockholms spårvägars kommunalisering.

Sedan år 1900 är Hildebrand i äktenskap förenad med Elisabeth af Geijerstam, dotter af bruksägaren C. F. af Geijerstam och hans maka, född af Wirsén

Foto. Florman, Stockholm

GENERALDIREKTÖR B. J. BERGQVIST, nyutnämnd chef för Skolöverstyrelsen.

Den af årets riksdag beslutade nya Skolöverstyrelsen har i dagarna erhållit sin första chef i det att öfverdirektören och chefen för Folkskoleöverstyrelsen *B. J. Bergqvist* utnämns till generaldirektör och chef för det nya ämbetsverket.

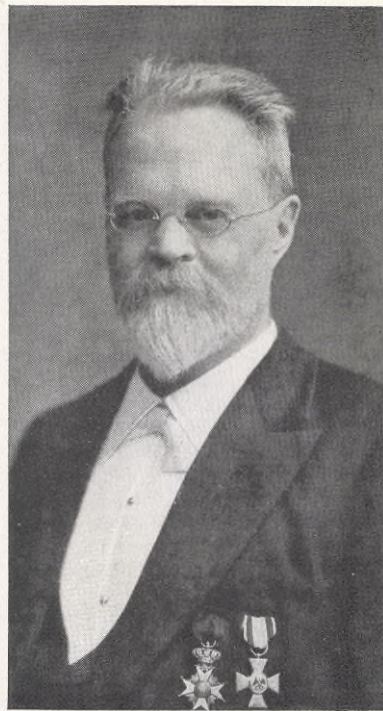
Med anledning af utnämningen torde en erinran om det nya verkets tillkomst vara af intresse. Som bekant hade i den till årets riksdag framlagda regeringspropositionen om inrättande af praktiska ungdomsskolor föreslagits, att fortsättningskolorna och de högre folkskolorna fortfarande skulle lyda under folkskoleöverstyrelsen, men att för de egentliga yrkesutbildande läroanstalterna skulle upprättas ett nytt ämbetsverk med en fristående yrkesskoleöverstyrelse. Riksdagen biföll med stor enighet förslaget om inrättande af de nya läroanstalterna, men beslöt sammanföra den ifrågasatta nya öfverstyrelsen och den nuvarande folkskoleöverstyrelsen till ett enda verk som fått namn af *Skolöverstyrelsen*.

Det är alltså till högste chef öfver denna nya öfverstyrelse direktör Bergqvist i dagarne mottagit utnämning.

*

Vetenskapsakademien har i dagarne med förord till K. m:t öfverlämnat ansökan af professor *Nils Ekholm* om afsked från föreståndarebefattningen för Meteorologiska Centralanstalten från och med den 9 oktober.

Professor *Nils Gustaf Ekholm* är född i Dalarna den 9 oktober 1848 och fyller sålunda nämnda dag för sitt afsked 70 år. Det är stora och betydande insatser han hittills medhunnit inom den meteorologiska vetenskapens område. Redan vid afläggandet af sin fil. doktorsgrad år 1889 åtnjöt han stort anseende som meteorologisk vetenskaps-

Efter porträtt.

Skildrad af Bengt Sjöström

PROF. N. G. EKHMOLM afgår såsom föreståndare för Meteorolog. Centralanstalten.

man. Högt skattade inom fackrets är hans värdefulla undersökningar rörande jordrotationens inverkan på vindarnas riktning, hans studier öfver isodenserna och klimatiska förhållanden m. m. År 1896 deltog han i Andrés nordpolsexpedition och har dessutom under samarbete med Svante Arrhenius utfört betydande

arbete om månens inflytande på polarskenen och åskan. År 1892 kallades han till hedersledamot af Royal meteorological Society i London. Sin befattning som föreståndare vid Centralanstalten har professor Ekholm innehaft sedan den 7 januari 1914. (Se biografi och hels. portr. årg. XV : 4.)

to. Holmén, Sthlm.

PRODUKTIONSKOMMITTÉN. Fr. v. sittande: Ledamöterna landstingsman *P. Stensson*, riksdagsman *J. Rehn*, direktör *G. Leufvén*, professor *G. Anderson*, professor *Nils Hansson* (ordf.), förutv. statsrådet *K. Dahlberg*, godsägaren *N. Kleen*, fabriksdisp. *P. Andersson* och riksdagsman *H. Sjöblom*. — Stående: *D. r. E. Sjöstrand*, (sekr.) och not. *Koch*, (bitr. sekr.) Text å sid. 631.

Skildrad af Bengt Sjöström, Sthlm.—Ösp.

Efter fotografer.

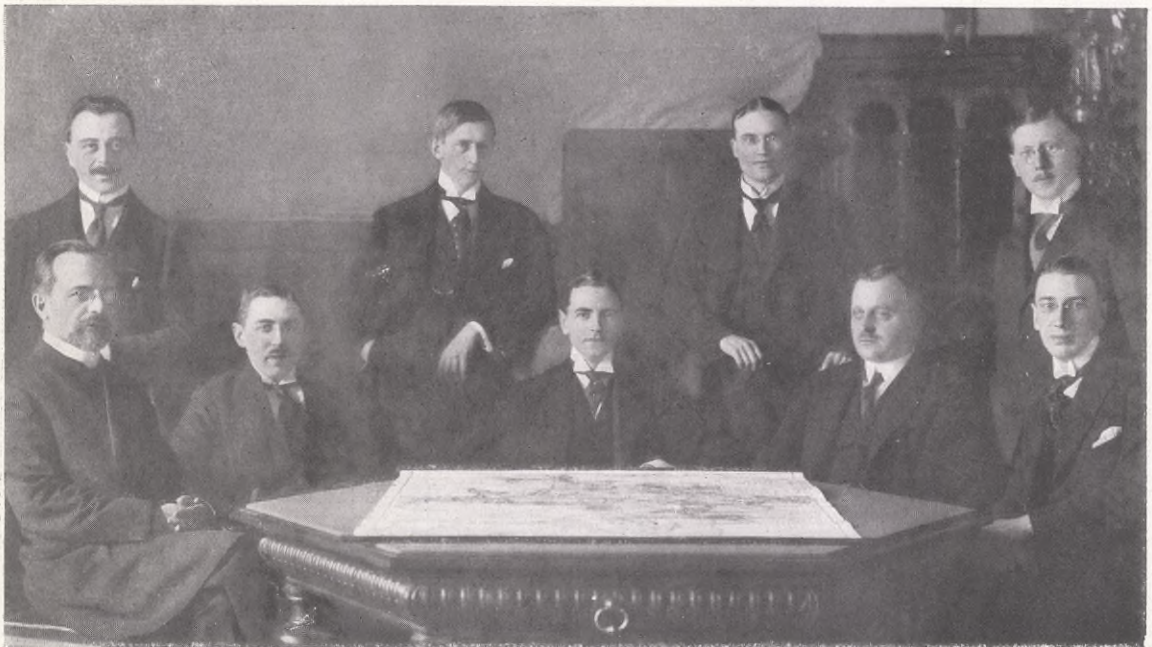
ENVOYÉN E. A. GÜNTHER, Sveriges nu afgående minister i Köpenhamn. Text å sid. 639.

Kliche: Hengt Sjöbergström.

äfvén kabinettskammarherre Boströms ledning, hade sig underlagdt ett distrikt nästan så stort som nela det öfriga Europa hvarinom vistades hundratusentals tyska civil- och krigsfångar för hvilkas ve och väl generalkonsulatet hade att sörja. För sin humanitära verksamhet har generalkonsulatet fått motaga de ampleste lo'ord såväl från själlva fångarnas som från de tyska myndigheternas sida, samt bland annat erhållit ett hedersnämmande i tyska riksdagen. Och det bästa är att generalkonsuln, hvilken främst har förtjänsten af det goda arbetet, förstätt att äfvén uppehålla de kordialaste förbindelser med sina ententekolleger från hvilkas håll han rönt varmt erkännande för det korrekta sätt hvarpå den grannliga verksamheten handhåfts. Som ett bevis på den aktning han förvärfvat sig inom konsulskåren i Moskva kan nämnas att han vid den svåra övergångsperioden i november i fjol, fastän en af kårens yngsta medlemmar, utsågs att föra underhandlingar med rådsmyndigheterna, ett uppdrag, som han, enligt samstämmigt omdöme, utförde med stor takt och framgång.

Svenska generalkonsulatet i Moskva utökades, efter de tyska intressenas i Ryssland övertagande af Sverige med en särskild afdelning, som hade till uppgift att sköta den humanitära sidan af generalkonsulatets verksamhet. Denna afdelning, som stod under generalkonsul Askers, vice-konsul Heljestrands och senare

HRR FOTOGRAFER uppmanas att vid insändande af bilder till H. 8. D. icke uraktlåta utsättande af tydligt firmanamn och adress å respektive fotografier. Endast då angifves fotografens namn.

Efter fotografer.

SVENSKA GENERALKONSULATETS I MOSKVA HUMANITÄRA AFDELNING FÖR KRIGSFÅNGEVERKSAMHET.

Sittande fr. v.: pastor Assmus, vice konsul Heljestrand, generalkonsul Asker, kabinettskammarherre Boström, attaché Lundquist. Stående fr. v.: finanschefen Becker, kanslisten Sandberg, kanslichefen jur. kand. Sehlberg, sekreterare Lindelöf.

Kliche: Hengt Sjöbergström, Sjöberg-Glag.

GARDENPARTY HOS SVENSKA MINISTEREN FRIHERRE FREDRIK RAMEL DEN 16 JUNI. Deltagarna i den vackra och högtidliga fästen, därvid konung Gustaf varmt hyllades, utgjordes af styrelserna inom de olika svenska föreningarna i Kristiania samt af en del mera bemärkta medlemmar af den svenska kolonien därstädes. 1. Ministern, frih. Ramei; 2. svenske general-konstull A. Bergvall. — efter fotografen

Efter fotograf.

DELTAGARE I NORDISKA STUDENTKONGRESSEN I KRISTIANIA. Gruppbild tagen vid universitetet.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Sthlm.-Öbg.

Den andra nordiska studentkongressen för dryftandet af det akademiska samarbetet i Norden öppnades den 25 juni i Kristiania i närvaro af representanter från Sverige, Danmark och Island. Sedan Nordiska studentförbundets ordförande, Krafft, i sitt välkomsttal uttryckt sin glädje öfver att se en nordisk kongress samlad och gifvit en kort historisk öfverblick af tidigare akademiskt samarbete i Skandinavien, antogs en resolution däri samtliga universitet i Norden anmodades att i hvar och ett af de nordiska länderna taga initiativ till igångsättandet af regelbundet

utbyte af lärare samt att söka få till stånd docenturer i grannländerna för litteratur och språk. Slutligen uttalade kongressen sin sympati för tanken på anordnandet af sommarkurser och anmodade Nordiska studentförbundet att i frågan inkomma med nöjaktig utredning och plan.

*

Herr Harry Stangenberg, son till den bekante halsläkaren, docenten Emil Stangenberg, har nyligen hemkommit på ett kort besök från Tyskland, där han sednaste åren gjort sig ett fram-

stående namn som operaregissör. Efter att några år ha varit chef vid Stockholmsoperan reste han till Berlin och blef där 1914—1915 regissörsvolontär hos Reinhardt samt fortsatte året därpå sin utbildning vid hofteatern i München. Kort därefter engagerades han för den ansvarsfulla posten som öfverregissör vid operan i Bern, under hvilken tid han satte upp icke mindre än 21 verk och ofta blef föremål för erkännande i pressen. Sistlidne spelår tillhörde han såsom biträdande förste regissör operan i Frankfurt am Main och var därunder bl. a. behjälplig med uppsättandet af säsongens största operanyhet i Tyskland, "Die Gezeichneten".

Från och med nästa säsong och för en tid af två år framåt är herr Stangenberg engagerad vid operan i Riga som öfverregissör, och är det hans mening ägna hela första spelåret åt Mozart, hvilka samtliga verk alltifrån Trollflöjten komma till uppförande. Vid framförandet af Don Juan är ett gästspel af hofsångaren John Forsell planerat.

*

Ett vandringspris i budkafveltäfling har i dagarna skänkts af konsul Emil A. Matton i Gäfle till Lundsbergs skola i Värmland.

Konstverket, som är utförd af Ida Matton, består af ett 40 centimeter högt kapital af oxideradt silver, hvilande på en triangelformig sockel af polerad marsurbjörk. Ett af kapitalens tre fält bär inskriptionen: Emil A. Mattons vandringspris i budkafveltäfling. På de båda andra äro framställda i relief Lundsbergs skidbacke, skidlöpare med flera. Öfvanpå kapitalet synas tvenne skidlöpare mötas just i det ögonblick den ene öfverlämnar budkafveln till den andra. Det vackra arbetet är gjutet på Herman Bergmans konstgjuteri och levererat af hofjuvelerare C. F. Carlman i Stockholm.

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Silfverparre.

HARRY STANGENBERG, en ung svensk som vunnit anseende och framgång i Tyskland såsom operaregissör.

VANDRINGSPRIS I BUDKAFLETÄFLING skänkt till Lundsbergs skola af konsul E. A. Matton i Gäfle och modellerad af bildhuggarinnan Ida Matton. Foto. Reimers, Gäfle.

Anastorfotograf.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

STUD. GERHARD LAGERLÖF (x), som jämte farbrodern, advokaten Sven Lagerlöf, nyligen omkommit under segling. Se föreg. n.r.

En sorglig drunkningsolycka inträffade nyligen utanför Sandhamn, då den kände stockholmsadvokaten *Sven Lagerlöf* jämte brorsonen *Gerhard Lagerlöf* under en segelfärd spårlöst försvunno. De energiska efterspaningar, som bedrivits, lämna intet tvivel kvar om att de verkligen omkommit. Troligen ha de öfverraskats af en stormil, som vräkt omkull båten.

I ett föregående nummer hade H. 8. D. infördt advokat Lagerlöfs porträtt och återger härmed en ögonblicksbild med den samtidigt omkomne *Gerhard Lagerlöf*. Denne var äldste sonen till advokaten *Erland Lagerlöf* och född år 1899. Han var en synnerligen uppburne medlem af *Djursholms scoutkår*.

*

Finska staten har som bekant af Nordiska aviatikbolaget beställt ett antal flygmaskiner och ett af dessa profiögs af kapten *C. G. Krokstedt* torsdagen den 20 juni

utanför *Djursholm*. Det nya med ifrågavarande aeroplan — ett hydroaeroplan — är att det förses med två motorer, stationära *Scania-Vabis*, på hvardera 110 hästkrafter. Fördelen med denna anordning är att gifvetvis en motor alltid fungerar i luften om den andra skulle krångla. Den nya sjöfågeln gör en fart af 136 km. timmen och bränsleförråd kan medtagas för sex timmar. För öfrigt är den utrustad för kulprutebeväpning. Transporten till *Finland* skedde helt naturligt luftvägen från *Furusund* till *Åbo* och företogs likaledes af kapten *Krokstedt* medan *Nordiska aviatikbolagets* chef, baron *Carl Cederström*, medföljde som passagerare.

*

Till illustr. å sid. 627.

Produktionskommittén, som af k. m:t den 7 dec. 1917 erhöll i uppdrag att skyndsamt verkställa utredning och afgifva förslag angående de åtgärder, som från statens sida borde vidtagas för främjande af jordbrukets och dess binäringsproduktion, har nu slutfört sitt uppdrag och till jordbruksministern insändt en resumé öfver sin verksamhet. Af densamma framgår att kommittén anordnat en utbildningskurs för föreläsare i *folkhuslärningsfrågor* och en andra föreläsningskurs, afsedd för *jordbrukskonsulenter*. Dessutom har en utbildningskurs varit anordnad för bruks- och industritjänstemän. Sammanlagt har af kommittén till de olika departementscheferna inlämnats 36 skrivelser och ytterligare 883 afsändts till en mängd korporationer och personer.

Bland kommitténs mest betydande åtgärder har varit förslagen om ökad produktion och förbrukning af vegetabilier samt framställningen om användandet af militär och skolbarn äfvensom ledig industriell arbetskraft för jordbruket.

Ordförande i jordbrukskommittén har varit prof. *Nils Hansson*, numera också ordförande inom dess omedelbara efterföljare, odlingskommittén.

Efter fotografte

FLYGBÅT AF TYPEN "CURTISS", tillverkad vid Nordiska Aviatik A.-B. och inköpt af Finska staten. Båten är försedd med 2 st. 110 hkr *Scania-Vabis* flygmotorer.

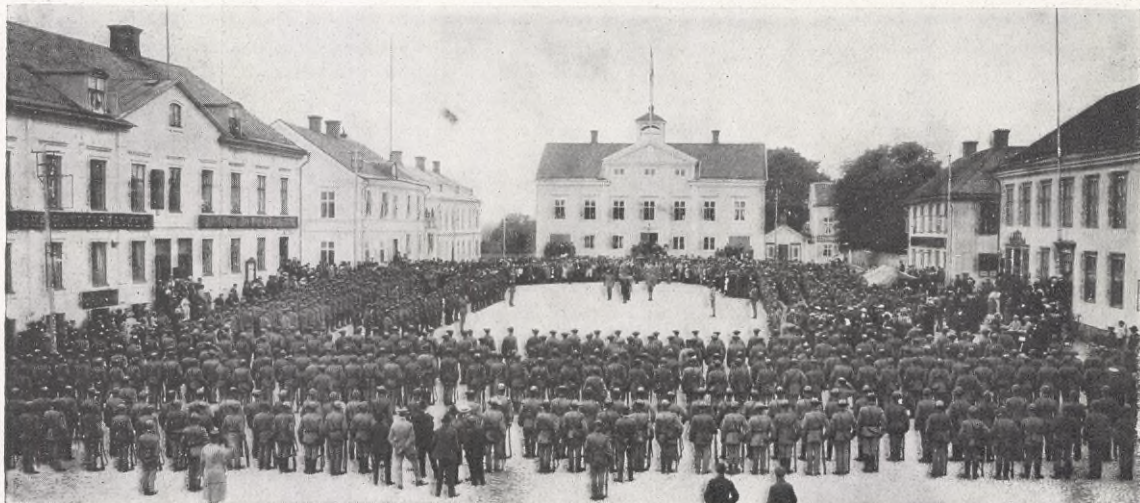

Foto. *Widén, Växjö*.

LANDSTORMSÖFNINGAR I VIMMERBY. KORUM PÅ STORA TORGET.

Kliché: Kem. A.-B. Brevt Sjöforsparre, Sthlm.—Gbg

NORDISKT MINISTERMÖTE I KÖPENHAMN.

Från 27/60. Kjölna.

Sittande fr. v.: utfr.-minister *Ihlen* o. statsminister *Knuudsen*, Norge; fungerande statsminister *Brandes* o. utfr.-minister *Scavenius*, Danmark, samt statsmin. *Edén* o. utfr.-minister *Hellner*, Sverige.

Det är ett i högsta grad glädjande samarbete som under världskrigets allvarliga dagar kommit till stånd mellan de bebefryndade länderna i Norden. Största beviset har djupt rotade och naturliga dessa folkens sträfvanden till vänskapliga närmanden varit gåtva de med djup och samfäll tillfredsställelse hälsade historiskt minnesrika mötena mellan Skandinavien och Norge, hvilka ej mindre än tre gånger upprepats under världskrigets gång. Samrådet mellan ländernas regentier har sträckt sig vidare till dem som sitta konungar närmast vid deras rådsbord, och under senaste konungamötet i Kristiania i december 1917 åtföljdes hvarje monark af sin stats- och utrikesminister. — Det är som en direkt fortsättning af dessa politiska närmanden för gemensamt värn och ömsesidigt stöd i tunga och hårda tider man får se det utomordentligt betydelsefulla *ministermöte* som den 26—29 juni ägt rum i konung *Christians* palå Amalienborg i Köpenhamn.

Härvid deltog från Sveriges sida statsminister *Edén* och utrikesminister *Hellner*, från Norges

statsminister *Knuudsen* och utrikesminister *Ihlen*, från Danmarks utrikesminister *Scavenius*, medan statsminister *Zahle*, som på grund af sjukdom hindrades närvara, representerades af fungerande statsminister *Brandes*. Dessutom märktes bl. a. en del representanter från utrikesministeriet, ministrarna *Günther* och *Irgens* samt de danska ministrarna i Norge och Sverige.

Rörande förhandlingarnas karaktär har man sig ingenting annat bekant än att de sannolikt äro ekonomiska och annat för de tre länderna under dessa vanskliga tider gemensamma aktuella spörsmål.

Första förhandlingsdagen voro samtliga ministrar med åtföljande ämbetsmän jämte riksdagens talmän, medlemmar ur nordiska rikernas legationer m. fl. inbjudna till tafteln hos konung *Christian*, som därvid uttalade sina bästa välgångsönskningar för ett godt resultat af det förestående arbetet.

Efter porträtt.
EXTSAREN NICOLAI II, som af rykten från Petrograd, bekräftade och dementerade, uppgjefes vara mördad.
Text å sid. 635.

EN UNIK BILD FRÅN TSARENS GLANSDAGAR, UNDER ROMANOVJUBILEET I MOSKVA 1913. Kejsarparet och storfurstentronföljaren inför folket i Kreml. Se H. 8. D. årg. XIV: 38

VÄNNERNA.

FÖR HVAR 8 DAG AF **BO BERGMAN.**

De hade varit kamrater så godt som hela skoltiden. De hade suttit bredvid hvarandra, fuskat tillsammans och klarat sig tillsammans och en solig majmiddag stodo de bägge två med hvita mössan, litet yra i hufvudet af sinnesrörelsen ännu. Filip såg upp i Axels bleka, lyckliga ansikte och kände hans fasta hand i sin, men besvarade inte handtryckningen. Inte ens i denna stund var hans glädje ogrumlad. Axel hade fått bättre betyg än han, fast det borde ha varit tvärtom. Och den besynnerliga vänskap, som förenat dem under alla dessa år och som från Filip's sida åtminstone varit lika mycket hat, hatvänskap, motvillig underkastelse, höll ännu sitt tag om deras hjärtan. De visste att de nu skulle skiljas om några dagar, och det föreföll dem nästan otänkbart. Men på samma gång längtade de efter att ändtligen bli fria och slippa ifrån denna tysta kraftmätning.

— När reser du? frågade Axel.

— Så fort som möjligt. Det skall bli skönt.

— Hur så? Något stack upp i Axels blick. Men den återtog strax sitt blida uttryck, det där som Filip aldrig kunnat tåla. Vännen såg alltid på människorna som om han ursäktat dem.

— Ja, farväl då så länge. Vi träffas väl.

— Det hoppas jag, sade Filip. Men det var som en främmande svarat i hans ställe. Och han hade svårt att se sin vän i ögonen.

I förstone efter skilmässan bibehöll de ännu en smula kontakt med hvarandra genom en och annan breflapp. Filip satt i en liten bergslagsstad på en bank; han roade sig med att göra de vanliga elaka småstadsporträtten. Han trodde att det skulle glädja

hans vän, som alltid brukat ha småstaden till bästa när de promenerat på Strandvägen. Men ännu mera vil'e han skydda sig från misstanken att ha naturaliserats i sin håla. Det retade honom emellertid på samma gång. Han var förargad på sig själf för hvart dylikt bref, som han skickat i väg. Det var som vännen ännu behärskat honom på något vis. Var han verkligen inte fri? Räckte det inte med alla de många milen mellan honom och Axel?

Slutligen tög i alla fall tiden ut sin rätt. Brefskrifningen upphörde af sig själf, men det var inte Axel som skref det sista brevet. Så mycket visste Filip att hans vän redan hunnit med en examen i Upsala och kommit ner igen till Stockholm, där han gått in i pressen. Han hade blifvit kritiker. Hans namn syntes litet hvarstanns. Filip hade läst några bitar, men utan intresse. Det kom också böcker af honom, som blefvo hyggligt mottagna som det var klart att de måste bli när kollegerna skrefvo om hvarandra. Men för resten sysselsatte vannen honom knappast mera. Han hade fått nog att göra med att tänka på sitt eget. Den krasch, som han tyckte att han alltid gått och väntat på, hade helt plötsligt kommit. Det var en kärlekshistoria med en liten landsortsaktris som dref honom från banken, från staden, från hela hans lif hittills och som tvang honom att börja från början igen. Precis som den hederlige garfvarsonen i "Ett resande teatersällskap" följde han efter sin älskade, och ea vacker dag var han själf vid en landsortstrupp, tappade bort kvinnan så småningom, gick öfver till andra sällskap, slet sig fram till sist, fick ett namn, slungade landsorten och stod återigen i Stockholm som engagerad vid en hufvudstadsscen. Han var då några och trettio år.

Axel och han möttes igen. De voro försiktigare nu med sina förtroenden. De höllo sig båda på den älskvärda defensiven, och det underlättade deras umgänge. Det hade också blifvit ömtåligare af andra orsaker. Axel satt på teaterplatsen i sin tidning och måste recensera sin vän. I det överkliga rampjuset såg han Filip röra sig som i en annan värld och som en annan människa — och ändå var han samma gamla oroliga gosse, butter, hänförd, impulsiv, ojämn i allt hvad han gjorde. Det fans ingen smidighet i denna talang, som lyckades förvånansvärdt med somligt och var dålig i annat, så dålig som bara ett utprägladt temperament kan bli när det kommer på orätt plats. Axel hade från början bestämt sig att säga ifrån; det var han skyldig sin vän lika väl som sig själf. Men icke desto mindre pinade det honom svårt för hvar gång Filip misslyckats, och efter sådana dagar var han dessutom alltid säker att träffa honom. För berömmet höll vännen sig undan. På klandret kom han. Var han verkligen så dum att han bara trodde på uppriktigheten i det sista? Men människorna brukade vara beskaffade på det viset.

— Du har rätt, sade han och slängde sig i soffhörnet. Jag var usel i går.

— Så uttryckte jag mig inte.

— Nej, men du menade det. Det är också förbannadt att man skall nödgas spela den där smörjan. Jag vet så väl hvad jag kan och skulle vilja göra.

— Jag med, skrattade Axel. Det vill säga, jag vet hvad jag skulle vilja göra, men inte om jag kan det.

— Hvad då för något?

— En pjäs. Och med en hyggelig roll åt dig.

— Du kan ju alltid försöka.

Men Axel såg hur hans vän plötsligt mörknade. Han begrep inte orsaken. Och det där med pjäsen var bara ett löst hugskott, som flugit igenom hans hufvud. Han hade aldrig tänkt något ditåt. Det frestade honom inte det minsta. På förhand visste han, hur oändligt många omständigheter det skall till för att lyckas i den vägen inte bara på papperet, utan på scenen. Man blef aldrig ensam om framgången, men nästan alltid ensam om nederlaget.

— Nej, man aktar sig.

— Är du rädd?

Filips mörka blick släppte honom inte. Den tycktes lura på något. Med ens ljusnade den som för en hastig idé, och när Axels hustru i samma ögonblick trädde in, ropade Filip:

— Nu kommer ni lagom för att få nyheten färsk. Axel skall ändtligen stiga ner från sin höjd. Han vill ut på arenan som vi andra. Han skall skriva en pjäs. Jag är räddad.

— Räddad?

— Ja, jag får min stora roll. Den som jag definitivt kommer att slå igenom i.

Den tysta kvinnan med de stora, frågande ögonen såg från den ena till den andra. Hon hade alltid haft svårt att lida Filip. Hela hans person oroadde och tryckte henne. Axels berättelser om deras ungdomsvänskap gjorde att hon misstrodde allt hvad Filip sade. Liksom de flesta kvinnor afskydde och fruktade hon ingenting så mycket som ironi. Att tala med en ironisk människa var som att stå på gungande mark. Och det fans alltid någonting under Filips ord — åtminstone lagade han att det skulle verka så. Han ville gärna spela asken med dubbla bottnar.

— Det var ett skämt, kära Lisen. Jag skrifer inga pjäser.

— Du kan ju alltid försöka.

— Just det sa jag nyss. Vi ska inte släppa honom, eller hur, fru Lisen?

— Herr Stegman brukar visst inte släppa taget.

— Hvad har du egentligen emot Filip? frågade Axel när vännen gått.

Det vet du. Jag tror honom inte. Och han är inte din vän.

— Han är en olycklig människa, men han är inte falsk. Han är en personlighet utan jämvikt. Och utan talang.

— Alltid bättre än att vara en talang utan personlighet.

— Knappast i hans yrke.

— Men pjäsen skall du skriva, Axel. Nu kommer ju sommaren, och du får litet ro.

Och sommaren kom och gick, och när teaterlykorna åter tändes var pjäsen verkligen färdig. Axel visste knappt själf hur det gått till. Det var en komedi; den hade beredt honom så odeladt nöje under nedskrifvandet, att han var öfvertygad om att den måste vara dålig. Allt som gick lätt för honom brukade aldrig stå sig. Filip läste den en natt. Han fick inte en blund i ögonen ofvanpå läsningen. Öfverallt upptäckte han drag af deras egen vänskaps-historia — både där de funnos och där de inte funnos. Hans första tanke var att fränsaga sig sin roll. Han kände ingen lust att spela sig själf, sedd med vännens ögon. Men så ångrade han sig. Det stod nu återkalleligt klart för honom att han alltid, så långt han kunde minnas tillbaka, hatat Axel, ja hatat honom med hvarenda fiber i sin kropp med hela sin varelse, inte bara med tanken och förnuftet.

Nu skulle han ändtligen få hämnd. Om han också stupade på kuppen, skulle han spela ner stycket. Det stod och föll med hufvudrollen, med hans roll. Få se nu om han dugde till något! Om han var så mycket skådespelare att han kunde lura alla och så låta kraschen komma på premiären! Pang! Det behöfdes visst inte sådant där nidingsdåd för att Axel skulle förstå en gång. Filip skulle ta dådet på sig. Så blefve alltsammans klart — det som aldrig kunde klaras med ord dem emellan.

Hvad Axel då i himlens namn hade gjort honom? Ingenting. Ack, om det bara funnits någon yttre anledning till hans hat! Då kunde det släppa. Men det fanns ingen. Och när man tycker att man hatar en människa inte för hvad hon gjort en, utan därför att hon är den hon är — då ges det ingen hjälp. För resten, hvem vet om inte Axel kände på samma sätt gentemot honom? Han var bara kanske inte nog uppriktigt mot sig själf eller för naiv för att se klart.

Repetitionerna blefvo en tortyr för Filip. Han hade en dubbel kamp att föra: mot sig själf och mot rollen. Mer än en gång höll modet på att svika honom. Jag är en usling, sade han sig. Ja, men jag måste vara det. Jag går under annars. Jag måste bli fri, fri. Han kom att tänka på sina känslor, när han och Axel tagit farväl af hvarandra efter studentexamen. Premiären skulle bli en ny studentexamen; nu gällde det att visa sig ordentligt mogen.

— Det är synd om gossen, sade Axel till sin hustru. Han är nervösare än jag. Bara det inte spricker för honom. Jag har aldrig sett honom sådan.

— Är han bra?

— Vet inte hvad jag skall säga. Det är som det vore två människor i honom. Ena stunden har han det rätta kornet, nästa stund bommar han så kapittalt att man häpnar. Men det är bättre att det går galet nu; just i sådana fall brukar premiären ge det förlösande ordet. Jag ser hur han lider själf. Försökte lugna honom härom dagen, men då gick han sin väg utan vidare.

— Tror du han är glad i sin roll?

— Jag tror åtminstone att den inträtter honom. Och det får gå som det kan med hela stycket. Jag har fått nog af det. Det är blött och stött som gum-

DEN RYSKA HEXKITTELN.

Text till bilder å sid. 633.

Då detta skrives, är luften full af rykten rörande märkliga tilldragelser i Ryssland. Intet företag är omöjligare än att utleta hvad i dem alla kan vara santt eller osantt. Blott en sak är säker: att det väldiga rike, hvilket ännu för halft annat år sedan framstod som ett hot för den europeiska civilisationen och icke minst för de tre skandinaviska rikena, för en obestämd tid framåt är hemfallet åt upplösning och maktlöshet så som det var efter tatarinvasionen under Djingis-kan på 1200-talet eller under tronstriderna kring den falske Dmitrij i början på 1600-talet.

Först och främst ha gränsstaterna fallit ifrån. Finland har kraft och erhållit självständighet; det umgås med planer på utsträckning af sitt väld till de af finska folkslag bebodda delarne af nordvästra Ryssland, först och främst ryska Karelen. Lifland, Estland och Kurland äro likaledes i färd att med tyskt bistånd afsöndra sig; den ledande klassen söker där som i Finland skydd under Preussens krona. Littauen eftersträfvat också en autonomi, som måhända likaledes vinnes under tysk protektion. Republiken Ukraina är ett faktum, äfven om det icke på länge lär kunna sägas något om dess slutliga regeringsform. Polens självständighet som konungarike i anslutning till dubbelmonarkien vid Donau hör till de invecklade frågor, hvilka centralmakterna inbördes ha svårt att ena sig om lösningen af, men som af världskriget väckta ej åter kunna förfalla. Bessarabien står i valet mellan självständighet och anslutning till stamförvandterna i Rumänien. Transkaspiska republiken är en nybildning längre bort i östern, om hvars innebörd det icke är lätt att komma på det klara. Från Turkestan komma underrättelser om en rörelse, som eftersträfvat självstyrelse och skiljsmäska från Ryssland. I Östrysland har en motrevolutionär rörelse fått stöd i den tjeckisk-slovakiska armé, som på sin tid deserterade från den österrikisk-ungerska armén och ställde sig i de ryska lederna, för att på det sättet arbeta för sitt hemlands befrielse, men nu blifvit medlet att bekämpa den bolsjevikiska revolutionen i fjärran Östern. Rundt kring gränserna i norr och i väster stå främmande trupper, med lystna blickar betraktande det rika bytet, hvilket synes utlagdt för första bästa, som vill framrätta sin hand, men som tills vidare af inbördes rivalitet alla afhållas från att verkligen företaga sig något: engelsmän, japaner, amerikanare, kineser. Midt

i allt detta virrvarr sitter sovjet- eller folkkommissarie-regeringen i rikets gamla medelpunkt, Moskva, och söker förgäves bringa ordning i den upplösning den själf framkallat.

Ryktena korsa sig här om hvad som hänt. Ena dagen heter det att extsar Nikolais broder Mikael flyktat från Perm, att han i Omsk i Sibirien ställt sig i spetsen för de motrevolutionära grupperna och utfärdat ett manifest, hvori han visserligen fasthåller vid sin tronafsägelse, men samtidigt kräver sammankallandet af en folkförsamling, åt hvilken skall öfverlämnas att bestämma om regeringsmakten. Andra dagen telegraferas, att bolsjevikregeringen i Moskva blifvit störtad, att den gamla huvudstaden eröfrats af generalerna Kornilov och Kaledin i förening med tyska trupper, och att den bekante fältherren, storfurst Nikolai Nikolaivitsj utropats till tsar, medan Lenin och Troitsky tagit till flykten och begifvit sig till Murmankusten. Ena dagen uppträder den ryska revolutionens ursprunglige organisator Kerenski som en flyktning på ententeländernas arbetarkonferens i London och gör sensation med sin flammande våltalighet. Andra dagen måla visserligen i detta nu obekräffade telegram, att den olycklige extsaren numera fallit offer för revolutionen och mördats, sedan den klena sonen tronföljaren dukat under för sjukdom. Hvad som hittills synes säkrast bestrykt är den motrevolutionära rörelsen i Östrysland, där densamma uppenbarligen har en medelpunkt, samt att denna rörelse förväntar bistånd från ententemakterna. Kerenski har i det afseendet icke lämnat något tvifvel öfrigt: det ryska folket, har han yttrat, vare icke villigt att underkastas sig tyskarnes ok, men för sin pånyttfödelse kräfdet det hjälp från de allierade, äfven från Amerika. Slutligen heter det, att de båda borgerliga partiledarne, "kadeten" Miljukov och oktobristen Gutsjkov anländt till Charbin och ställt sig i spetsen för den motrevolutionära rörelsen i östra Sibirien.

Allt tyder på, att den proletariats diktatur, det socialistiska tvångsherraväldet, som bolsjevikerna företrädde, nu sett sina bästa dagar. Kännare af ryska förhållanden hålla före, att en borgerlig republik nu är det mest sannolika, men att en konstitutionell monarki under Mikael ej håller kan anses utesluten. I hvilketdera fallet som helst kommer efter allt att döma världskriget åter att flamma upp på denna kant.

mans skinnpås. Man skulle inte skriva pjäser. Och inte kritik heller. Man skulle inte skriva någonting. Hvilket hemskt valspråk det där gamla: nulla dies sine linea! Ingen dag utan en rad! Nej, skall man vara författare och ha ett valspråk, så borde det lyda: ingen rad utom på den rätta dagen! Men det är ett dyrbart valspråk.

Han såg trött ut. Hon strök honom öfver pannan och gick till sina sysslor. Hon visste att ingenting gjorde honom så lugn som att se henne lugn.

Ett par dagar före premiären kom så Filip uppstörtande till sin vän.

— Axel är inte hemma, sade frun.

— Jag vet det.

Han dref omkring i rummet. Såg på henne, stannade, gjorde ett försök att tala, skakade på hufvudet och fortsatte sitt irrande fram och tillbaka. Hon följde honom med häpnad ögon. Han var alldeles brakt ur fattningen.

— Men hvad är det, herr Stegman? Har det hänt något? En oro för igenom henne själf. Det är väl ingenting med Axeli?

— Nej, nej. Det är jag som... Jag har velat döda honom. Jag menar hans pjäs. Spela ner den, göra skandal, hvad som helst. Axel är god, det vet jag,

men han har tagit mig från mig själf, han har genomskådat mig, lämnat ut mig i den roll jag skall göra, krupit in i mig, så att jag inte kunde bli fri. Jag var på väg att begå en stor förbrytelse, fru Lisen. Det finns bara en som kan rädda mig från den, och det är ni. Jag har gråtit i natt som ett barn öfver mig själf; nu har det värsta gått öfver. Och i morgne lofvade jag mig att göra mitt yttersta för att Axel skall få heder af mig. Men jag vill inte att han skall tacka mig, jag vill att jag ändtligen skall kunna känna tacksamhet mot honom, det är det jag vill, och därför måste jag lyckas. Men jag förstod att ni måste veta allt detta först, och nu skall ni säga att ni tror mig, tror, tror, hur det än går på premiären...

Han stod framför henne, med hennes händer i sina. Hans ögon tiggde hjälplösa och förvirrade; en svettrand kom i pannan. Han såg på en gång komisk och halftokig ut.

— Nåväl, herr Stegman, jag tror.

— Och ni säger ingenting om detta åt er man? Jo, det måste ni lofva mig. Inte före premiären i hvarje fall. Efteråt skall jag själf tala. Farväl, fru Lisen. Nu är jag glad.

Han var lika hastigt ur rummet som han kommit in. Fru Lisen blef stående vid fönstret. Hon såg

Forts. å sid. 639.

Efter fotografi.

KAPTEN ROALD AMUNDSEN (X) MED FÖLJESLAGARE OCH BESÄTTNINGEN Å "MAUD" VID AFFÄRDEN.

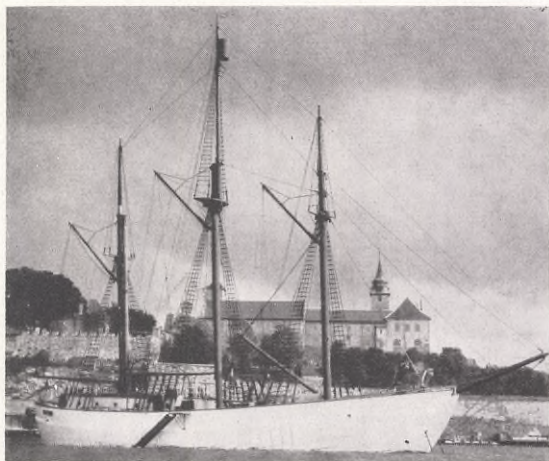
Källa: Bengt Sjöbergsparr.

Den framstående och skicklige norske polarforskaren kapten *Roald Amundsen* kunde den 25 juni efter långvariga förberedelser äntligen låta ankar på Kristiania redd för att med sitt praktiga fartyg *Maud* företaga den länge beramade, men på grund af världskriget ofta uppskjutna expeditionen till Nordpolen. Med proviant för fem hela år afreste expeditionen denna gång för att fullborda ett storslaget program, hvori nordpolsfrågans definitiva lösning ingår.

Färden går enligt uppgjord plan längs Norges kust via Tromsö och Vardö upp mot Novaja Semlja, där man har att passera krigszonen. Kursen hålles därefter utmed Sibiriens kust till Dickson Island utanför Jeniseis mynning, där Amundsen förfogar öfver en depå med 30,000 liter solarolja, som Sibiriska kompaniet där lagrat för expeditionens räkning. Här tagas äfven hundarna om-

bord, en 25—30 till antalet. Sedan går färden vidare utmed den asiatiske nordkusten till de nysibiriska öarna, där kursen svänger nordvärt upp mot polarströmmen, som långsamt för fartyget genom polarregionerna och ner mot öppna hafvet mellan Grönland och Spetsbergen. Går allt efter beräkning skulle *Maud* redan i september vara inne i isen, där det vetenskapliga arbetet, som bl. a. kommer att omfatta hafsforskning, undersökning af luften, norrskenet och jordmagnetismen, först kan påbörjas.

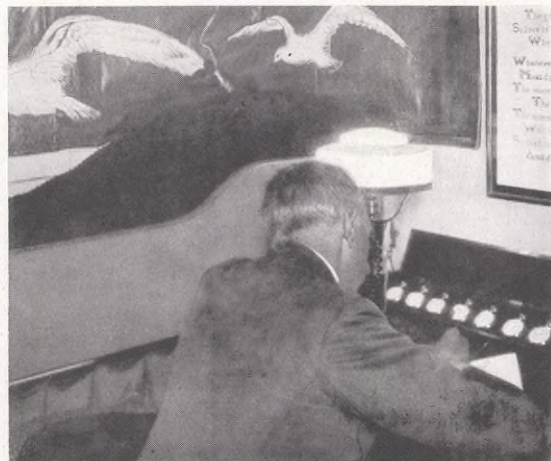
Forskningarna komma att ledas af doktor O. Sverdrup. Undersökningarna rörande norrskenet och jordmagnetismen falla inom kapten Amundsens område. Med de utforskade möjligheter såväl luft som vatten ännu häruppe i polarregionen har att erbjuda kommer äfven sannolikt expeditionen att ur ren vetenskaplig synpunkt bli en betydande vinning för dess deltagare.

Efter fotografi.

"MAUD", kapten Amundsens polarfartyg.

Källa: Bengt Sjöbergsparr.

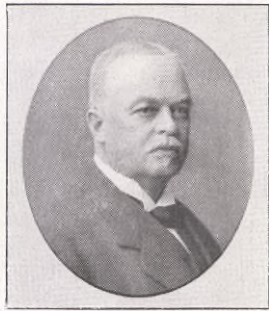
Efter fotografi.

KAPTEN AMUNDSENS HYTT å "Maud".

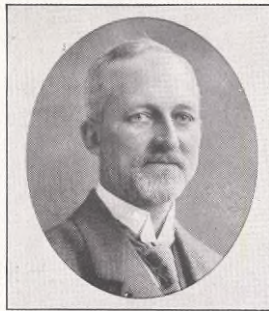
Källa: Bengt Sjöbergsparr.

A. OLSON.
F. d. Fabriksidkare. — Stock
holm. 75 år 3 juli.*

G. F. T. ROOTH.
F. d. Öfvering, Försäkr.-råd.
Stockholm, 60 år 3 juli.*

G. T. LINDSTRÖM.
Ingeniör. — Perstorp.
50 år 5 juli.*

E. BERGGREN.
Disponent. — Kungälv.
50 år 24 juni.*

A. HÖGMAN.
F. d. Förvalt. Chef f. Brännfors
ängsåg. Komm.-man. — Byske.
65 år 4 juli

J. BARK.
Bankdirektör. — Uddevalla.
60 år 24 juni.*

A. OLSSON.
Redaktör. — Mora.
Nyintr. led. af Riksd. A. K.*

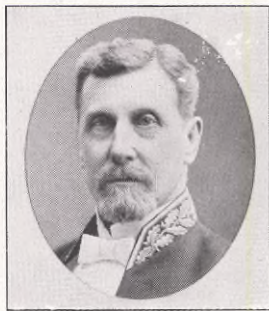
V. M. H. HOLMSTRÖM.
Stationsinspektör. — Söder-
telge. 50 år 22 juni.

C. A. LINDVALL †.
Öfveringeniör. — Strängnäs.
F. 29. † 23 juni.*

G. MAGNUSSON †.
F. d. Sjökapten. — Varberg.
F. 46. † 18 juni.*

O. A. C. HAMMAR †.
Landssekreterare. — Örebro.
F. 51. † 21 juni.*

O. COOS.
Stadsfiskal. — Karlskrona.
F. 67. † 13 juni.*

AXEL OLSON. Grund. tills. med E. G. Skoglund firm. Skoglun. & Olsson i Gelle 74; utträdde ur firmen 01. Stadsfullm. i Gelle 85—02; på sin tid ordf. i en afd. af drätselkamm. Led. af styr. f. Ståd. allm. brandst.-bol. sedan 96. Sedan 02 bosatt i Stockholm.

TEODOR ROOTH. Stud. 74, afg.-ex. fr. Tekn. högsk. H. 78, underverkm. v. Domnarv. jernverk 80—83, verkmäst. v. Norra Ljusne jernverk 84—95. Öfvering. v. Surahammars bruk 95—17. Sedan 18 led. af Försäkringsrådet. Förestår jernafv. v. Stat. industrikomm.

GUSTAF LINDSTRÖM. Stud. 86, fil. kand. 89, utex. fr. Tekn. högsk. 93, ing. h. firmen Lars Montén i Stockh. 93—97, sedan sistn. år v. Skån. ättikfabr., Perstorp. Led. af skolråd, styr.-led. i föreläs.-fören.

EDWARD BERGGREN. F. i London, sedan 97 bosatt i Sverige; sedan 01 disp. o. verkst. dir. f. Göteborgs kexfabr. a.-b. Led. af stadsfullm. i Kungälv.

JOHN BARK. Anst. v. Göteb. hand. komp. 76, v. Bohusl. e. banks hufvudkont. i Uddevalla 79, dess verkst. dir. 01—05; då banken sistn. år uppgick i a.-b. Göteborgs bank, verkst. dir. f. dess afd.-kontor i Uddevalla. Ordf. i drätselkamm., led. af stadsfullm. Landstingsman. V. ordf. i Uddev. firmareassmh.

ANDERS OLSSON. F. 85, sedan 02 anst. v. Mora liden., sedan 13 med-redaktör der; led. af skolråd; v. ordf. i pens. nmd, ordf. i nykterh.-nmd, led. af bibl.-styr.; ordf. i Mora fris. valmansfören, v. ordf. o. arb.-utsk. sekr. i fris. valkretsfröb., såsom hvars repres. efter Dan. Persson i Tillberg han intr. i Fris. landsfören. förtroenderåd. I dagarne utsedd till Daniel Perrsons eftertr. i Riksd. A. K. såsom repres. f. Kopparb. läns Norra valkr.

CARL LINDVALL †. Elev. v. skeppsbygn.-inst. 43—48, anst. h. Carlsund v. Motala mek. verkst. 49—58, anst. v. Bergsunds mek. verkst. 58—90, öf-

vering. der 75—90; konsult. ing. v. Ekenbergs varf 95. Biografi o. helsid.-portr. årg. XI:13.

GUSTAF MAGNUSSON †. På sin tid befälh. å Helsingborgs-fartyg. Etabl. skeppshand. i Varberg i början af 80-talet samt skeppsmåkl. der 92—13. Har inlagt stor förtjenst om Hallandsfiskets raktionella bedrifvande; på sin tid led. af Stat. fiskehamnskommission; sakkunnig led. af prisdom.-nmd v. ett flertal utställn. Mångårig stadsfullm., led. af hamnstyr. Initiativtag. t. Hallands läns fiskerilörsäkr.-fören., ordf. i dess styr.

OLOF HAMMÄR †. Stud.-ex. 70, v. häradshöfd. 78, e. länsnot. i Vester-norrl. län 81, kronofogde 98, landssekr. i Vester-norrl. län 94, i Örebro län sedan 08. På sin tid v. ordf. i Vester-norrl. läns Hushålln.-sällsk. o. led. af direktören f. Hernösands Hospital. Ordf. i centralstyr. f. Hernösand. e. bank 95—08.

OLOF COOS †. Stud. 86, hofr.-ex. 89, e. o. nct. i Sv. hofr. 90, anst. s. å. v. Stockh. poliskår der han avanc. t. tf. detekt.-komm., sedan 97 stads-fiskal i Karlskrona.

Forts. fr. sid. 638.

viss tillit till ömsesidig anständighet och ridderlighet. Von Kühlmann hoppades att en tid med sådana möjligheter till närman-nen skulle komma för de nu mot hvarandra kämpande folken, därvid framhållande att det nu tillkomme ententen att finna vägen samt att tyska regeringen icke stängt dörren för sig i rikt-ning mot en ärofull fred.

I engelska prässen betecknas det stora talet af olika organ dels som "en bekännelse till militarismen" och dels som "en början till fredsvilja".

Efter fotografier

av Bengt Sjöberg

EN DIVISION PARADERAR FÖR TYSKE KRONPRINSEN under nu pågående offensiv.

I tyska riksdagen har utrikesministern von Kühlmann i dagarna i ett stort och mycket uppmärksammat tal uppdragit linjerna för den världspolitiska situationen. I den utredning af händelserna under krigsåren han härvid lämnade, och som samtidigt blef ett tillbakavisande af ententens beskyllningar mot Tyskland för annekteringar, erinrade han om, hur jämningsprocessen inom den tyska statskroppen i sig själf ledt till staters afskiljande och nybildningar samt hur Kurland och Lifland redan faktiskt trädt ut ur tyska rikets samfund innan den tyska freden slutits med hänsyn till dessa staters böner om hjälp.

Det märkligaste i utrikesministerns tal var dock erkännandet af att freden ej kan framtvingas med vapenmakt, utan måste nås genom inledandet af tankeutbyten, hvori nationerna med nödvändighet måste hysa en

UTRIKESMINISTERN VON KÜHLMANN, som hållit det uppseendeväckande anförandet i Tyska Riksdagen.

Forts. å sid. 637.

Efter fotografier

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöberg, Sthlm—Gbg

TYSKA RIKSDAGENS NYA PRESIDENTER. Fr. v.: Vice presidenterna Dove och Scheidemann, presidenten Fehrenbach och vice presidenten Paasche.

Främmande länders sändebud i Köpenhamn äro oftast okända för den stora publiken. De förnäma utländska herrarna lefva sitt lif i ministerierna, umgås med bekanta i de andra legationerna och i högst få privata familjer ur den danska aristokratien.

Från denna regel har dock åtminstone hittills två beskickningar bildat ett undantag nämligen den amerikanske ministern doktor Maurice Francis Egan och den svenske envoyén *Ernst Günther*. Dessa två äro så att säga kända af hvarje barn i staden.

Och så kommer ungefär samtidigt meddelandet om att dessa våra båda populära sändebud vilja lämna Köpenhamn. Ja, samma dag som ett telegram från Washington, där doktor Egan för närvarande uppehåller sig, förmåler, att denne icke mera kommer att vända tillbaka, föreligger den officiella utnämningen af friherre H. J. Beck-Friis till Sveriges minister i Köpenhamn.

Ernst Günther, som efter Amerikas inträde i kriget en tid beklädt posten såsom chef för corps diplomatique, har under de tio år han representerat sitt fädernesland i Köpenhamn förstätt att göra sig både aktad och afhållen af alla dem, som kommit i beröring med honom. Minister Günther är ju känd som en stor debattör, hvilken gärna diskuterar dagens stora frågor med de personer som söka honom. Därtill är bekant att det skandinaviska samarbetet legat honom varmt om hjärtat. Den afton år 1914, då minister Günther höll sitt klarsynta, öppenhjärtliga tal i Studentföreningen i Köpenhamn, steg från auditoriet en bölja af sympati upp kring den svenske diplomaten. Och nu, då sändebudet står i begrepp att lämna staden, hör man allmänt den meningens uttalas att Sverige icke kunnat ha en bättre representant än han.

VÄNNERNA.

Forts. fr. sid. 635.

honom försvinna därute med flaxande rörelser, otymplig som en stor skadskjuten kråka. Och utan att tänka på det upprepade hon sin mans ord: det är synd om honom. Men hennes instinkt hade alltså inte misstagit sig, och Axel var naiv. Han förstod sig så bra på böcker att han alltid blef lurad af människorna. Ett ögonblick funderade hon på att bryta sitt löfte till Filip och berätta alltsammans för sin man; men när hon återsåg honom lugn och förhoppningsfull, afstod hon strax. Han fick inte oroas.

På generalrepetitionen gick allt bra. Filip hade bara förefallit ovanligt trött, sade Axel. Men han hade inte gjort några dumheter. Han tycktes åtminstone ha fått rollen klar för sig nu. De hade gått ett par slag tillsammans och pratat som gamla vänner.

— Ja, i morgon, gäller det.

— Det gör så, sade Filip. Friskt mod, gamla gosse. Vi klarar oss.

Axel såg förvånad in i hans ljusa, stilla blick. Den var så olik de oroliga ögonen hittills.

Framgången blef större än någon af dem väntat. Den låg från början i luften, och den steg oafbrutet under kvällen. Premiärpubliken glömde alldeles sin salong för scenen, och Axel själf glömde allt för Filips spel. Han hade aldrig sett honom spela rollen förut, så föreföll det honom. Han var ny. Han öfverträfade sig själf. Inte en tvekan, inte ett spår af osäkerhet, färdigt allsammans. Och ändå nytt, nytt som en uppenbarelse. Hvad var han för en människa egentligen? Och visste han om detta själf? Var han ett medium för något mystiskt, som genierna? Det var ju omöjligt för andra än för Axel att se förändringen hos skådespelaren, men segern kunde alla konstatera.

När Axel gick hem på kvällen med sin hustru efter att förgäfvat ha sökt få tag i Filip, sade hon plötsligt:

— Nu tror jag att han är din vän.

— Ja, inte sannt. Han går allt i kväll. Jag förstår

Som bekant har minister Günther flera gånger uppträdt som förlikningsman — första gången strax efter sin ankomst till staden under de stora arbetareoroligheterna år 1908 — och detta på ett sådant sätt att han ständigt till båda parternas tillfredsställelse skilt sig från sitt i högsta grad vanskliga och otacksamma värf.

Först och främst förtjänar dock envoyén Günther tack för sin stora insats i det skandinaviska samarbetet. Han kom hit till landet under en tid då många svenskar — detta kan icke förnekas — sågo med en viss bitterhet på Danmark och danskarna. Han har haft sitt stora arbete med att hjälpa till att utjämna detta — och han kan med stolthet se tillbaka på de goda resultat, han i detta afseende uppnått.

Men därefter förtjänar minister Günther all möjlig erkänsla för att han icke stängt sig inne i förnäm afskildhet. Han har lefvat midt ibland köpenhamnarna, som därigenom lärde känna honom, han har visat sig på teatrarna och på restaurangerna.

I tysthet har han dessutom gjort mycket godt, och säkerligen har ingen landsman förgäfvat vändt sig till ministerhotellet på Stavangergade, där minister Günther i öfrigt äfven hade sin privata våning.

Så godt som hvarje förmiddag kunde man på Bredgade möta den svenske ministern på promenad, ständigt hälsande och leende mot de många vänner och bekanta han under sin tioåriga ministertid förvärfvat sig i Köpenhamn. Äfven har Danmark, och i all synnerhet Köpenhamn, i lika hög grad som Sverige skäl till att nu, vid minister Günthers afgang, uttala ett tack för det stora arbete han på sin höga post har utfört.

Aage Heinberg.

att han ville öfverraska mig. Han hade med flit sparat rollen till premiären.

— Tror du inte att han är lycklig själf också?

— Hoppas det. Men säker kan man nu inte vara. Med sådana människor som han.

— Jag tror det i alla fall.

De sutto länge uppe och talade om sig och sitt. Men ute på Djurgårdsvägarna gick en ensam man och väntade på morgonen. Han visste i detta ögonblick inte om han spelat bra eller illa, men han brydde sig inte om det. Han var lugn. Nu kunde han få vara vän med sin vän; det fanns ingenting längre som hindrade.

VÄRLDSKRIGET.

Den kraftiga *österrikiska offensiv* mellan *Brenta* och *Piave*, som då förra öfersikten skrefs ledt till betydande framgångar för de förbundna isynnerhet på den senaste platsen, har genom Piaves plötsliga öfversvämning följts af ett häftigt bakslag. Äfven om återtagets ej såsom i de italienska rapporterna kan betecknas såsom ett fullständigt nederlag har det dock i hög grad reducerat betydelsen af de nyligen vunna segrarna, i det att det redan till två tredjedelar eröfrade *Montelloberget* äfvensom en del andra lödvinningar på västra Piavestranden måst uppgifvas. Att österrikarna själfva voro medvetna om att uthuden i deras offensiv genom återtagets ohjälpligt skulle brytas därom vittnar den sega taperhet, hvarmed de öfver floden framskjutna trupperna i det längsta sökte hålla sina eröfrade ställningar. Flodens stigning, som småningom hotade att afskära deras förbindelse med huvudstyrkan, och italiernas häftiga beskjutning tvang dem dock slutligen till reträtt. Enligt österrikiska rapporter företogs denna i god ordning, utan nämnda förluster och endast på grund af ett oberäkneligt naturelement, medan italienska versioner tala om oerhörd mansspillan bland de flyende, hvilka utsatta

KONUNG GEORG INSPEKTERAR DEN KVINNLIKA HJÄLPKÅREN VID KUNGLIGA MARINEN.

för en mordande eld företogo ett ordnadtt återtag öfver hela linjen från Montello till hafvet. Ett försök af italienarna att återtaga *Col del Rosse*, som den 15 juni togs med storm af Edelweissdivisionen, har strandat. Däremot ha italienarna gjort sig till herrar vid Capo Sile.

Den roll af *deus ex machina* Piave spelat i denna offensiv har utan att afgöra den dock kommit italienarne till god hjälp i ett synnerligen allvarsamt och hotande läge. Från Österrike däremot är motgången på slagfältet ej den enda det har att genomgå. Äfven i inrikespolitiskt afseende har landet svårigheter att kämpa med i det att den knappt mer än ett-åriga ministären Seidler redan står i begrepp att afgå. Orsaken är att den vägras förtroende af det polska röst-

DEN NYE FÖRSTE AMIRALITETSLORDEN, AMIRALEN SIR ROSSLYN WEMYSS INSPEKTERAR EN SKEPPSGOSSEBRIGAD. — Efter fotografi

partiet, som utgör ungefär hälften af det utslagsgifvande parlamentet.

Härtill kommer växande lifsmedels-svårigheter, som isynnerhet i Wien hotade antaga en så i högsta grad kritisk karaktär att Tyskland hjälpande måst träda emellan för att afvända en katastrof. Hvad den mörka ministärfrågan angår är Österrike alltför vant vid inrepolitiska svårigheter att ej äfven denna gång finna en utväg ur den närvarande prekära situationen.

Rörande de sensationella ryktena från Ryssland hvori meddelas att extsaren skulle vara mördad och storfurst Nikolai utropad till kajsare, hänvisa vi till en särskild artikel i veckans nummer.

EN NY ENGLSK SKYDDSMASK FÖR OFFICERARE VID REKOGNOSERING. — Efter fotografi

INNEHÅLL. Karl Hildebrand (biografi och helsidesporträtt). — Konung Gustaf firas i Kristiania. — Ministermötet i Köpenhamn. — Bilder och porträtt till dagskrönikan. — Världskriget. — Veckans porträttgalleri. — "Vännerna", novell af Bo Bergman.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller ovlkorligt förbud.